

CRNA GORA
UPRAVA ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

**IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI UPRAVE
ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA ZA 2024.GODINU**

Podgorica, mart 2025.godine

SADRŽAJ:

REZIME	4
I UVOD	7
II REALIZACIJA CILJEVA IZ PROGRAMA RADA UPRAVE ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA ZA 2024. GODINU	7
III PREGLED MJERA I AKTIVNOSTI PREDUZETIH ZA IZVRŠAVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA	9
III 1. Planiranje i razvoj ljudskih resursa	9
III 2. Unapređenje tretmana, rada, resocijalizacije i reintegracije zatvorenika	14
III 3. Jačanje sistema zdravstvene zaštite lica lišenih slobode	17
III 4. Razvoj i održavanje funkcionalnog sistema tehničke bezbjednosti	21
III 5. Unapređenje materijalnih uslova boravka lica lišenih slobode.....	21
III 6. Izvještaj o radu i stanju u oblastima iz nadležnosti UIKS-a za 2023.godinu	22
III 7. Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za 2023. godinu	22
III 8. Donošenje internih pravila i procedura shodno Zakonu o upravljanju i unutašnjoj kontroli u javnom sektoru	23
III 9. Izvještaj o realizaciji mjera sadržanih u Izvještaju Nacionalnog preventivnog mehanizma.....	23
broj:05-12/23-4 o obilasku Istražnog zatvora Podgorica u UIKS-a u 2023.godini.....	23
III 10. Izvještaj o realizaciji mjera sadržanih u Izvještaju Nacionalnog preventivnog mehanizma broj:05-09/23-8 o izvršenom obilasku Zatvora Bijelo Polje u 2023. godini.....	25
III 12. Izvještaj o realizaciji mjera za 2024.godinu iz Izvještaja (CPT) povodom posjete Crnoj Gori	26
u oktobru 2017.godine	26
III 13. Izvještaj o preduzetim mjerama za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti od strane Ministarstva pravde tokom postupka kontrole izvršenja kazni zatvora i mjera bezbjednosti koje se izvršavaju u UIKS-a, shodno Zakonu o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti	26
IV IZVRŠAVANJE ZAKONA I DRUGIH PROPISA.....	27
VI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ	29

VII JAVNE NABAVKE.....	30
VIII OSTALE AKTIVNOSTI U OKVIRU DJELOKRUGA RADA UIKS-a ZA 2024.GODINU	31
<i>VIII 1. Smještajni kapaciteti i popunjenost kapaciteta u 2024.godini</i>	32
<i>VIII 2. Bezbjednost.....</i>	35
<i>VIII 3. Saradnja sa kancelarijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda</i>	37
<i>VIII 4. Saradnja sa medijima i nevladinim organizacijama.....</i>	38
IX PRIJEDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA	38

REZIME

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu UIKS) je pripremila Izvještaj o radu za 2024. godinu, u skladu sa članom 74 Zakona o državnoj upravi („Sl.list CG“, br.78/18, 70/2021 52/2022) i članom 51 stav 2 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG“, br.98/2023, 102/2023, 113/2023, 71/2024, 72/2024, 90/2024, 93/2024, 104/2024 i 117/2024).

Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, a saglasno članu 49 iste Ministarstvo pravde vrši nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada i zakonitošću upravnih akata i drugih upravnih aktivnosti UIKS-a.

Poslove iz djelokruga rada Uprave na početku godine obavljalo je 442 izvršilaca i to: 440 na neodređeno vrijeme, i 2 izvršioca na određeno vrijeme u mandatu.

Donijet je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za izvršenje krivičnih sankcija iz 2021. i 2023.godine. Izmjene su se odnosile na izmjene određenih radnih mjesta u dijelu uslova za obavljanje poslova i opisa poslova, u cilju stvaranja mogućnosti za prijavljivanje većeg broja kandidata i povećanje broja izvršilaca popunjavanjem radnih mjesta kroz postupak javnog oglašavanja. Broj sistematizovanih izvršilaca ostao je nepromijenjen u odnosu na prethodni pravilnik, odnosno iznosio je 661.

Tokom 2024.godine, na osnovu zakonske procedure oglašavanja upražnjenih radnih mjesta, u radni odnos na neodređeno vrijeme u UIKS-a je primljeno 67 izvršilaca, 1 izvršilac na određeno u mandatu, a toku je bio i postupak po javnom oglasu za prijem izvršilaca na određeno vrijeme u trajanju od 12 mjeseci u svojstvu pripravnika sa stečenim srednjim obrazovanjem.

Tokom godine broj izvršilaca je varirao, radni odnos je prestao za 31 izvršioca, da bi na kraju izvještajne godine broj izvršilaca iznosio 479. Ovaj broj izvršilaca nije dovoljan da bi se realizovali zadaci Uprave za izvršenje krivičnih sankcija iz nadležnosti izvršenja krivičnih sankcija, te planirani PPCG EU, Akcionim planom za Pregovaračko poglavlje 23 pravosuđe i temeljna prava, Strategijom za izvršenje krivičnih sankcija (2023-2026), preporukama Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT), preporukama Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i NPM, kao i drugi poslovi koji su joj određeni u nadležnost.

Zaključkom Vlade Crne Gore usvojena je Informacija o potrebi upisa polaznika po Obrazovnom programu za zanimanje zatvorski policajac/ka za 2025.godinu, kojom su zaduženi Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i JU Viša stručna škola „Policajska akademija“ u Danilovgradu za sprovođenje postupka upisa polaznika. Ovo sve u cilju obezbjeđivanja kontinuiteta stvaranja uslova da se u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija zapošljava kadar stručno osposobljen za obavljanje veoma specifičnih poslova na koji način će se ojačati kadrovski kapaciteti UIKS-a i povećati nivo bezbjednosti.

Kod Uprave za izvršenje krivičnih sankcija je u 2024.godini, u radu bilo 936 upravnih predmeta (884 po službenoj dužnosti kao i 52 po zahtjevu stranke). Broj riješenih predmeta u izvještajnom periodu je bio 991 sa 114 predmeta iz prethodne godine. U istom periodu izdato je 869 uvjerenja o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija.

U cilju poboljšanja uslova boravka lica lišenih slobode preduzete su aktivnosti na sanaciji, adaptaciji i rekonstrukciji većeg broja prostorija za smještaj lica lišenih slobode. Od posebnog značaja je proširenje smještajnih kapaciteta u Istražnom zatvoru Podgorica za dodatnih 60 mjesta, na način što su ambulate Sektora za zdravstvenu zaštitu koje su bile pozicionirane u tom zatvoru izmještene u novoizgrađenom objektu, a postojeće prostorije su rekonstruisane i izvršena prenamjena za smještaj pritvorenih lica.

Uz podršku EU-IPA projekta iz 2018.godine, te dijelom sredstvima iz Kapitalnog budžeta, u toku je bila izgradnja četiri nova objekta u kompleksu UIKS-a: Specijalna zdravstvena ustanova, Multifunkcionalni objekat, Objekat za zatvor otvorenog tipa, Objekat nove glavne prijavnice.

I ove godine stavljen je akcenat na obuke zatvorskog osoblja kao uslov za dalju reformu zatvorskog sistema i dostizanje standarda proklamovanih nacionalnim i međunarodnim dokumentima. Planom i programom stručnog usavršavanja za sve zaposlene 2024-2025.godina, obuke su realizovane u organizaciji UIKS-a, u saradnji sa Policijskom akademijom, te u saradnji sa Institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda kao i međunarodnim organizacijama i drugim institucijama. U izvještajnoj godini poseban akcenat je stavljen na obuke iz oblasti poštovanja ljudskih prava i to: "Evropska zatvorska pravila, član 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima, Istanbulski protokol", "analiza presuda Evropskog suda za ljudska prava" Praktična nastava, realizacija konkretnih postupanja kroz realistične situacije i pisanje pismena" "Analiza postupanja kroz prezentaciju snimljenog materijala". Obuke su obuhvatale i druge oblasti značajne za unapređenje profesionalnih kapaciteta zaposlenih u postupanju prema licima lišenim slobode.

U pogledu unapređenja zdravstvene zaštite lica lišenih slobode, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka medicinske opreme i kompletne opreme za fizikalnu terapiju. U radni odnos na neodređeno vrijeme u Sektoru za zdravstvenu zaštitu primljena su 2 medicinska tehničara, a takođe su bili angažovani i ljekara iz određenih specijalnosti na prošlogodišnjem nivou. Takođe, izgradnjom i stavljanjem u funkciju novog objekta Sektora za zdravstvenu zaštitu unaprijeđena je zdravstvena zaštita lica lišenih slobode.

NVO "Juventas" je započela realizaciju projekta "Program prevencija i podrške ključnim populacijama u oblasti HIV/AIDS-a" koji projekat je finansiran od strane Globalnog fonda posredstvom Ministarstva zdravlja u Crnoj Gori. Glavni cilj projekta je bio podrška preventivnim i drugim aktivnostima u oblasti HIV/AIDS-a sa ciljem održavanja niske prevalencije u Crnoj Gori među zatvorenicima i zatvorenicama.

U 2024.godini, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka djelova službene uniforme službenika obezbjeđenja, nabavka bezbjednosne opreme za službenike obezbjeđenja, nabavka opreme za održavanje video nadzora i zamjene postojećeg savremenim IP kamerama, kao i 2 vozila za posebne namjene tzv.marica za potrebe sprovođenja lica lišenih slobode.

Značajna pažnja i ove godine posvećena je resocijalizacije i rehabilitaciji zatvorenika. Povodom zaključenog Memoranduma o razumijevanju između Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i njemačke nevladine organizacije "Help-Hilfe zur Selbsthilfe" dana 03.10.2023.godine u izvještajnoj godini nastavljena je realizacije projektnih aktivnosti u okviru kojih je uspješno izvršena stručna obuka 13 zatvorenika od čega 9 polaznika za poslove stolara i 4 polaznika za poslove zavarivača. Takođe u okviru saradnje sa NVO Juventas realizovane su obuke za 15 zatvorenika, od čega 12 zatvorenika za pomoćnog radnika kuhinji i 3 zatvorenika za pomoćnog molera. Nakon uspješno završene obuke zatvorenicima su uručeni sertifikati. Obuka zatvorenika na poslovima proizvodnje, odnosno sklapanja nakita od bižuterije i preslikača za turističke suvenire od elemenata koje obezbjeđuje "Milikić Company" sprovodi se kao nastavak aktivnosti iz prethodnih godina, u cilju unaprjeđenja kapaciteta za sprovođenje radno okupacione terapije zatvorenika i obučavanje za vršenje određenih poslova. Sredstva i naknadu za rad zatvorenicima je obezbjeđivala "Milikić Company". Kao i svake godine i u izvještajnoj su organizovane sportske i kulturne aktivnosti zatvorenika.

Izvršenje budžeta za 2024.godinu je iznosilo 13.810.066,21 €, što pocentualno iznosi 88,53 % tekućeg budžeta i 88,72 % u odnosu na plan budžeta.

Plan javnih nabavki Uprave za izvršenje krivičnih sankcija u 2024. godini iznosio je 2561967,96€ sa pdv-om (procijenjena vrijednost bez pdv-a: 2178312,31€, pdv: 383655,65€). Na osnovu plana javnih nabavki sprovedeni su svi postupci. Realizacija Plana javnih nabavki za 2024. godinu je iznosila 100%.

Povodom aktivnosti na realizaciji preporuka Državne revizorske institucije o čemu je sačinjen Izvještaj DRI o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja UIKS-a za 2022.godinu br.04-035/23-513/40 od 26.06.2023.godine, od ukupno 51 preporke sadržanih u izvještaju, u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu u kojoj je realizovano 11 preporuka u izvještajnoj godini je realizovano je 11 preporuka, djelimično su realizovane 12 preporuka, nerealizovano je 14 preporuka dok u odnosu na 3 preporuke nije utvrđen status realizacije.

I UVOD

Saglasno članu 74 Zakona o državnoj upravi („Sl.list CG“, br.78/18, 70/2021 52/2022) i članu 51 stav 2 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG“, br.98/2023, 102/2023, 113/2023, 71/2024, 72/2024, 90/2024, 93/2024, 104/2024 i 117/2024) , Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je pripremila Izvještaj o radu za 2024.godinu, koji sadrži prikaz realizacije poslova i zadataka iz djelokruga rada utvrđenih ovom uredbom, odnosno poslova koji se odnose na: izvršenje krivičnih sankcija, i to: kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora i maloljetničkog zatvora, mjera bezbjednosti koje se u skladu sa zakonom izvršavaju u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija; vaspitne mjere upućivanje u ustanovu zavodskog tipa, kazne zatvora izrečene u prekršajnom postupku i mjera za obezbjeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku - pritvor; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

II REALIZACIJA CILJEVA IZ PROGRAMA RADA UPRAVE ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA ZA 2024. GODINU

Programom rada Uprave za izvršenje krivičnih snakcija za 2024. godinu planirano je 13 tema u tematskom dijelu.

R.broj	Cilj	Sektor/Služba/Odsjek
1.	Planiranje i razvoj ljudskih resursa	UIKS-Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove; Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika;
2.	Unapređenje tretmana, rada, resocijalizacije i reintegracija zatvorenika	UIKS-Odsjek za tretman u zatvorskim jedinicama; UIKS-Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika;
3.	Jačanje sistema zdravstvene zaštite lica lišenih slobode	UIKS- Sektor za zdravstvenu zaštitu; Služba za finansijsko računovodstvene poslove i javne nabavke
4.	Razvoj i održavanje funkcionalnog sistema tehničke bezbjednosti	UIKS- Služba za finansijske poslove i javne nabavke; Služba za IKT i javne nabavke

5.	Unapređenje materijalnih uslova boravka lica lišenih slobode	UIKS-Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika; Služba za finansijsko računovodstvene poslove i javne nabavke
6.	Izveštaj o postupanju u upravnim stvarima za 2023. godinu	UIKS-Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove
7.	Izveštaj o radu i stanju u oblastima iz nadležnosti Uprave za izvršenje krivičnih sankcija za 2023. godinu	UIKS- Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove;
8.	Donošenje internih pravila i procedura shodno Zakonu o upravljanju i unutašnjoj kontroli u javnom sektoru.	UIKS-Služba za finansijske poslove i javne nabavke; Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove;
9.	Izveštaj o realizaciji mjera sadržanih u Izveštaju Nacionalnog preventivnog mehanizma broj:05-12/23-4 o obilasku Istražnog zatvora Podgorica u UIKS-a u 2023. godini	UIKS-Istražni zatvor Podgorica, Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika, Služba za Finansijske poslove i javne nabavke
10.	Izveštaj o realizaciji mjera sadržanih u Izveštaju Nacionalnog preventivnog mehanizma broj:05-09/23-8 o izvršenom obilasku Zatvora Bijelo Polje u 2023. godini	UIKS-Zatvor Bijelo Polje
11.	Izveštaj o realizaciji mjera sadržanih u Izveštaju Državne revizorske institucije o reviziji Godišnjeg finansijskog izveštaja UIKS-a za 2022. godinu br.04-035/23-513/40 od 26. 06.2023.godine	UIKS- Služba za finansijske poslove i javne nabavke; Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove, Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika
12.	Izveštaj o realizaciji mjera za 2023.godinu iz Izveštaja Evropskog komiteta za sprječavanje torture, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) povodom posjete Crnoj Gori u oktobru 2017.godine.	UIKS-Odsjek za tretman; Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika, Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove; Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika UIKS-a; Sektor za zdravstvenu zaštitu, Odsjek obezbjeđenja- ZDK, ZKK, IZ-PG, ZBP

13.	Izveštaj o preduzetim mjerama za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti od strane Ministarstva pravde tokom postupka kontrole izvršenja kazni zatvora i mjera bezbjednosti koje se izvršavaju u UIKS-a, shodno Zakonu o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti	UIKS-Odsjek za tretman; Sektor za stručnu obuku i rad zatvorenika, Služba za kadrovske, kancelarijske i opšte poslove; Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika UIKS-a; Sektor za zdravstvenu zaštitu, Odsjek obezbjeđenja u ZDK, ZKK, IZ-PG, ZBP
-----	--	--

III PREGLED MJERA I AKTIVNOSTI PREDUZETIH ZA IZVRŠAVANJE POSTAVLJENIH CILJEVA

III 1. Planiranje i razvoj ljudskih resursa

Poslove iz djelokruga rada Uprave na početku godine obavljalo je 442 izvršioca i to: 440 na neodređeno vrijeme, i 2 izvršioca na određeno vrijeme u mandatu.

Donijet je Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Uprave za izvršenje krivičnih sankcija iz 2021. i 2023.godine, kojim nije izmijenjen prvobitno sistematizovani broj izvršilaca koji je iznosio 661. S obzirom na dosadašnje postupanje u skladu sa navedenim Pravilnikom, te imajuću u vidu potrebe Uprave za izvršenje krivičnih sankcija utvrđeno je da je neophodno izvršiti određene izmjene i dopune u odnosu na pojedina radna mjesta.

Izmjene su se odnosile na izmjene određenih radnih mjesta u dijelu uslova za obavljanje poslova i opisa poslova, u cilju stvaranja mogućnosti za prijavljivanje većeg broja kandidata i povećanje broja izvršilaca popunjavanjem radnih mjesta kroz postupak javnog oglašavanja.

U skladu sa Mišljenjem Ministarstva finansija, odnosno odobrenim sredstvima na poziciji bruto zarade u toku 2024. godine u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, planirano je zapošljavanje ukupno 112 izvršilaca, od čega 95 izvršilaca na neodređeno vrijeme, 2 izvršioca na određeno vrijeme i 15 izvršilaca na određeno vrijeme u trajanju od 12 mjeseci u svojstvu pripravnika sa stečenim srednjim obrazovanjem.

Zaključkom Vlade Crne Gore usvojena je Informacija o potrebi upisa polaznika po Obrazovnom programu za zanimanje zatvorski policajac/ka za 2025.godinu, kojom su zaduženi Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i JU Viša stručna škola „Policajska akademija“ u Danilovgradu za sprovođenje postupka upisa polaznika.

Ovo sve u cilju obezbjeđivanja kontinuiteta stvaranja uslova da se u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija zapošljava kadar stručno osposobljen za obavljanje veoma specifičnih poslova na koji način će se ojačati kadrovski kapaciteti UIKS-a i povećati nivo bezbjednosti.

Radni odnos na neodređeno vrijeme u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija tokom 2024.godine zasnovalo je ukupno 68 izvršilaca, od kojih:

- 40 izvršilaca po osnovu javnih oglasa raspisanih tokom 2023.godine
- 27 izvršilaca po osnovu oglasa raspisanih tokom 2024.godine, od kojih 26 po javnom, a jedan po internom oglasu
- 1 izvršilac po javnom konkursu

U četvrtom kvartalu 2024.godine Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je raspisala oglas za prijem u radni odnos 15 izvršilaca na određeno vrijeme u trajanju od 12 mjeseci u svojstvu pripravnika sa stečenim srednjim obrazovanjem, na poslovima obezbjeđenja ali procedura prijema nije okončana u izvještajnoj godini.

I u ovoj izvještajnoj godini može se konstatovati tendencija odliva kadrova koju je u izvještajnoj godini prvenstveno rezultirala izmjena zakonskih rješenja za zatvorsko osoblje u kontekstu ostvarivanja prava na penziju po povoljnijim uslovima od onih koji to predviđa opšti propis o penzijsko invalidskom osiguranju.

Ovaj razlog sa jedne strane predstavlja jedan vrlo značajan napredak za zatvorsko osoblje kao i sistem u cjelini, što sa druge strane iziskuje posebnu analizu, i obavezuje na aktivnosti da se u saradnji sa nadležnim institucijama sistema preduzmu mjere za prijem novog kvalifikovanog i kompetentnog kadra za rad u zatvorskom sistemu.

Zaključkom Vlade Crne Gore usvojena je Informacija o potrebi upisa polaznika po Obrazovnom programu za zanimanje zatvorski policajac/ka za 2025.godinu, kojom su zaduženi Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i JU Viša stručna škola „Polijska akademija“ u Danilovgradu za sprovođenje postupka upisa polaznika. Ovo sve u cilju obezbjeđivanja kontinuiteta stvaranja uslova da se u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija zapošljava kadar stručno osposobljen za obavljanje veoma specifičnih poslova na koji način će se ojačati kadrovski kapaciteti UIKS-a i povećati nivo bezbjednosti.

Tokom godine broj izvršilaca je varirao, radni odnos je prestao za 31 izvršioca, da bi na kraju izvještajne godine broj izvršilaca iznosio 479.

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je u 2024. godini u kontinuitetu ažurirala podatke o državnim službenicima i namještenicima kroz Centralnu kadrovsku evidenciju.

U 2024.godini pokrenuto je 14 disciplinskih postupaka protiv 14 službenika UIKS-a zbog povrede službene dužnosti i to: 3 postupka zbog lakše povrede službene dužnosti i 11 postupaka zbog teže povrede službene dužnosti.

U kontekstu razvoja ljudskih resursa i ove godine stavljen je akcenat na obuke zatvorskog osoblja kao uslov za dalju reformu zatvorskog sistema i dostizanje standarda proklamovanih nacionalnim i međunarodnim dokumentima. U skladu sa ovim opredjeljenjem, Sektor za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika UIKS-a je podigao nivo aktivnosti iz svoje nadležnosti kako bi u ovoj godini Uprava za izvršenje krivičnih sankcija napravila značajan napredak u obučenosti i osposobljenosti zaposlenih u svim organizacionim jedinicama i službama.

Shodno Programu stručnog usavršavanja zaposlenih u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija za 2024-2025. godinu, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je značajno unaprijedila kapacitete kroz stručne obuke namijenjene svim sektorima – od bezbjednosti, preko zdravstvene zaštite, tretmana, do administracije i ljudskih resursa. Obuhvaćene teme su usklađene sa savremenim izazovima i preporukama međunarodnih tijela, uz fokus na zaštitu ljudskih prava, operativnu efikasnost i sigurnosnu kulturu u zatvorskom sistemu Crne Gore.

U 2024. godini, ukupno je realizovano **105 obuka za 386 službenika**. Obuke su realizovane u formi jednodnevnih ili višednevnih radionica, seminara, konferencija, praktičnih usavršavanja i situacione nastave.

U Upravi za izvršenje krivičnih sankcija u okviru Sektora za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika UIKS-a održano je 49 obuka na teme:

- „Pravila službe, bezbjednosna kultura”,
- “Uvod u ljudska prava”, “Zaštita ljudskih prava - značaj pisanja pismena u cilju zaštite službenika nakon postupanja”(Evropska zatvorska pravila, član 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima, Istanbulski protokol),
- „Primjena ovlašćenja (praktičan dio - upotreba sredstava za vezivanje)“,
- „Primjena i postupanje po internim procedurama“,
- “Kardiopulmonalna reanimacija i upotreba defibrilatora”,
- “Prevenција suicida”, “Primjena sredstava prinude”,
- „Primjena sredstava prinude u skladu sa Zakonom o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti i Pravilnika o bližem načinu vršenja poslova obezbjeđenja i primjene ovlašćenja u vršenje tih poslova u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija“,
- “Implementacija međunarodnih i domaćih standarda u zaštiti od torture, zlostavljanja, nečovječnog i ponižavajućeg postupanja u radu zatvorskih službenika. (Evropska zatvorska pravila, Evropska konvencija o ljudskim pravima, član 3 i Istanbulski protokol), kao i drugi opšteprihvaćeni standardi u oblasti zaštite ljudskih prava-temeljna prava sa akcentom na zatvorsku populaciju”,
- “Pretres lica, stvari i prostorija (Etičko i profesionalno vršenje pretresa sa naglaskom na poštovanje dostojanstva)”,

- „Obuka u rukovanju naoružanjem“,
- „Istanbulski protokol“ (evidentiranje povreda),
- „Obuka trenera za njegu i liječenje osoba sa poremećajima upotrebe supstanci za zatvorsko osoblje u Crnoj Gori“,
- „Pilotiranje specifičnih instrumenata (za skrining i procjenu rizika i potreba), individualnog programa rehabilitacije namijenjenih za rad sa nasilnim ekstremističkim zatvoreniciima (NEZ), predotpusnog programa za NEZ, žene i ranjive/marginalizovane zatvorenike pod rizikom od radikalizacije u Crnoj Gori“, „Edukacija o sindromu sagorijevanja, stresu i načinima prevazilaženja istog“,
- „Obuka u rukovanju naoružanjem“,
- „Program SAPA“,
- „BLS/AED treningu (Basic life support sa upotrebom automatskog eksternog defibrilatora).

U saradnji sa Policijskom akademijom realizovano je 56 obuka na teme:

- „Obuka u rukovanju naoružanjem“,
- „Strojeve radnje“,
- „Upotreba sredstava prinude“,
- „Analiza postupanja kroz puštanje snimljenog postupanja i čitanje pismena“,
- „Izvođenje bojevog gađanja iz kratkog naoružanja“,
- „Praktična nastava, realizacija konkretnih postupanja kroz realistične situacije i pisanje pismena“, „Zaštita ljudskih prava (Evropska zatvorska pravila, član 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima, Istanbulski protokol).“

Pored navedenog, obuke i radionice za zatvorsko osoblje organizovane su u saradnji sa Upravom za ljudske resurse, nevladinim organizacijama, međunarodnim organizacijama i drugim institucijama.

Tako je u saradnji sa navedenim institucijama, organizacijama organizovano 14 jednodnevnih, dvodnevnih, višednevnih obuka za 54 službenika UIKS-a, različitih zatvorskih službi.

U saradnji sa Upravom za ljudske resurse realizovane su 4 obuke na teme:

- „Unos podataka u KIS“,
- „Revizija upravljanja kao oblast rada“,
- „Unos Ugovora o djelu i ostalih primanja u Centralizovani sistem obračuna“

Realizovana je studijska posjeta Holandiji, na temu: **"Procjena rizika u Holandiji: Naučene lekcije i razmjena mišljenja sa partnerima sa Zapadnog Balkana"** uz obuku **"Kontinuitet izlaska iz zatvora"**. Studijskoj posjeti u Holandiji prisustvovala su 2 službenika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

U saradnji sa NVO "Građanska alijansa", realizovana je konferencija u okviru projekta: **"Bez nekažnjivosti za kršenje i povredu ljudskih prava u Crnoj Gori"**. Konferenciji je prisustvovala jedna službenica Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

U saradnji sa NVO „Juventas“ , realizovana je obuka na temu: **„Doprinos uspješnoj reintegraciji osoba koje su odslužile kaznu zatvora i mladih u sukobu sa zakonom“**. Obuci je prisustvovalo 12 službenika Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

U saradnji sa NVO „Crnogorska iskra“ održana je radionica u okviru projekta **„PICTURES“**. Radionica je dio projekta: **„Pedagoški inkluzivni obrazovni i trening sistem za unapređenje praktičara iz različitih sektora koji rade sa mladima u sistemu korekcije“**. Radionici je prisustvovalo 6 službenika.

U organizaciji Savjeta Evrope realizovana je **“Osnovna i napredna obuka za zavodske i probacione praktičare koji rade sa nasilnim ekstremističkim zatvorenicima i zatvorenicima koji su pod rizikom od radikalizacije u Crnoj Gori”**. Radionici je prisustvovalo 10 službenika Uprave. Savjet Evrope je realizovao regionalnu konferenciju na temu: **„Programi i pristupi reintegraciji nasilnih ekstremističkih zatvorenika (NEZ) i drugih ranjivih i marginalizovanih zatvorenika koji su u opasnosti od radikalizacije na Zapadnom Balkanu”** kojoj su prisustvovala 2 službenika UIKS-a. U organizaciji Savjeta Evrope realizovan je i trodnevni seminar za zatvorsko osoblje na temu: **“Efikasan način sprovođenja standardnih operativnih procedura i njihovog usklađivanja sa trenutnim potrebama i trendovima”**, a seminaru je prisustvovalo 15 službenika iz različitih organizacionih jedinica UIKS-a.

U organizaciji Ministarstva odbrane, realizovana je obuka iz domena primjene rezolucije savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija na temu: **“Žene, mir i bezbjednost”**. Obuci je prisustvovala 1 službenica Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

U saradnji sa NVO „Institutom alternativa“ organizovana je obuka na temu: **„Programsko budžetiranje kroz rodne naočare“**. Obuci je prisustvovao 1 službenik UIKS-a.

Dvodnevnom seminaru na temu **“Dokumentovanje povreda nastalih usled mučenja, neljudskog postupanja i kažnjavanja lica lišenih slobode”** prisustvovao 1 doktor Sektora za zdravstvenu zaštitu Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

Kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka djelova službene uniforme službenika obezbjeđenja (pantalone, kape, košulje kratkih rukava, jakne, cipele plitke). Takođe je izvršena nabavka 2 vozila za posebne namjene tzv.marica za potrebe sprovođenja lica lišenih slobode, te nabavka bezbjednosne opreme za službenike obezbjeđenja: digitalne ručne radio stanice, ručni metal detektori, nabavka medicinske opreme, kao i opreme za održavanje video nadzora- IP kamere za video nadzor i softverske licence za IP kamere za video nadzor.

III 2. Unapređenje tretmana, rada, resocijalizacije i reintegracije zatvorenika

U Upravi za izvršenje krivičnih sankcija i ove godine značajna pažnja posvećena je programu tretmana i reintegracije zatvorenika.

Obuka zatvorenika na poslovima proizvodnje, odnosno sklapanja nakita od bižuterije i preslikača za turističke suvenire od elemenata koje obezbjeđuje "Milikić Company" sprovodi se kao nastavak aktivnosti iz prethodnih godina, u cilju unaprjeđenja kapaciteta za sprovođenje radno okupacione terapije zatvorenika i obučavanje za vršenje određenih poslova. Sredstva i naknadu za rad zatvoreniciima je obezbjeđivala "Milikić Company".

Povodom zaključenog Memoranduma o razumijevanju između Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i njemačke nevladine organizacije "Help-Hilfe zur Selbsthilfe" dana 03.10.2023.godine u izvještajnoj godini nastavljena je realizacije projektnih aktivnosti u okviru kojih je uspješno izvršena stručna obuka 13 zatvorenika od čega 9 polaznika za poslove stolara i 4 polaznika za poslove zavarivača. Takođe u okviru saradnje sa NVO Juventas realizovane su obuke za 15 zatvorenika, od čega 12 zatvorenika za pomoćnog radnika kuhinji i 3 zatvorenika za pomoćnog molera. Nakon uspješno završene obuke zatvoreniciima su uručeni sertifikati.

Program tretmana zatvorenika, između ostalog, obuhvata kulturne i sportske aktivnosti. Licima koja se nalaze na izdržavanju kazne zatvora, pažljivo se bira i kreira kulturni sadržaj. To je sastavni dio procesa tretmana zatvorenika koji ima više humanistički karakter, odnosno teži tome da svi parcijalni dijelovi tretmana budu komplementarni i usmjereni na jedinku u cilju razvoja svih njenih potencijala. Ovaj dio tretmana zatvorenika je proaktivan i usmjeren na osnaživanje, kao i na angažovanje intelektualnih i emocionalnih kapaciteta zatvorenika.

Kulturna dešavanja koja su realizovana u izvještajnoj godini u različitim terminima su: monodrama za zavorenike u zatvorenom odjeljenju Zatvora za duge kazne, zatim monodrama za zavorenike u "F paviljonu" Zatvora za duge kazne. Na izvođenju monodrame učestvovala su lica: Filip Grinvald- izvođač i reditelj, Sergej Pavlović-dramaturg i Branislav Milatović-reditelj. Održan je i kulturno - umjetnički program za zatvorenike u Ženskom odjeljenju, kao i za zatvorenike smještene u zatvorenom dijelu "A paviljon" i Maloljetnički zatvor- Zatvora za duge kazne, a na manifestaciji su učestvovali: Dragan Koprivica – vokalni solista, Nataša Pavličić Miljanić – kolumnistkinja, Ana Đurović – pjesnikinja, Danijela Šundić-pjesnikica i Zdenka Živković-pjesnikinja.

Od sportskih aktivnosti zatvorenicima su dostupni basket, fudbal, stoni tenis, šah, mimo redovnih aktivnosti rekreacije u teretanama u okviru UIKS-a. U slobodno vrijeme, zatvorenici se na sportskim terenima i prostorima namijenjenim za tu svrhu bave rekreativnim i sportskim aktivnostima. Navedeni program sprovodi se u cilju unapređenja i održavanja što kvalitetnijeg fizičkog i mentalnog zdravlja.

Uprava za izvršnje krivičnih sankcija u martu mjesecu 2024. godine zaprimila je donaciju sportske opreme od boksterskog kluba „Radnički“ iz Berana. Donacija je namijenjena zatvorenicima za poboljšanje uslova rada boksterske sekcije koja se organizuje.

U Zatvoru za duge kazne, u organizaciji Odsjeka za tretman, su u kontinuitetu sprovedene i radionice opismenjavanja. Radionica je namijenjena osuđenim licima koja su djelimično opismenjena ili koja uopšte nijesu usvojila vještine jezičke pismenosti, ismeno i pismeno izražavanje, kako bi stečena znanja mogli da primijene nakon izlaska sa izdržavanja kazne, a sve u cilju unapređenja kvaliteta života zatvorenika i lakše uključivanje u zajednicu. Opismenjavanje zatvorenika počelo u osmom mjesecu, kojem su prisustvovala 3 zatvorenika. U devetom mjesecu prisustvovali 3 zatvorenika i 4 maloljetnika. U desetom mjesecu prisustvovala 2 zatvorenika. U jedanaestom prisustvovalo 2 zatvorenika i 3 maloljetnika i u toku dvanaestog mjeseca prisustvovala opismenjavanju 2 zatvorenika i 2 maloljetnika.

U skladu sa Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku, za maloljetnike kojima je izrečena vaspitna mjera upućivanje u vaspitnu ustanovu zavodskog tipa svaka tri mjeseca dostavlja se izvještaj Centru za socijalnu rad kao i sudu koji je izrekao mjeru. Izvještaj obuhvata informacije o tretmanu resocijalizacije maloljetnika, odnosno njegovom napretku i eventualni predlog za obustavu mjere ili zamjenu te mjere nekom drugom mjerom. Predstavnici stručne službe suda, odnosno sudija koji je izrekao mjeru obilaze maloljetnika u Odeljenju za maloljetnike, obavljaju razgovor sa njim kao i sa realizatorom tretmana fokusirajući se, ne samo na program resocijalizacije, već i na uslove boravka. Na taj način se ostvaruje saradnja između suda koji je izrekao vaspitni mjeru i Uprave za izvršenje krivičnih sankcija gdje maloljetnik mjeru izvršava. Ukoliko je maloljetniku osim vaspitne mjere upućivanje u vaspitnu ustanovu zavodskog tipa izrečena u međuvremenu još jedna mjera npr. učesće u posebnim programima tretmana (koja se takođe izvršava u UIKS-u) osim redovnih izvještaja, o tome se sačinjava posebni izvještaj sa detaljnim osvrtom na učešće u raznim psihološkim i kreativnim radionicama. Maloljetnicima su u posjetu osim članova porodice dolazili predstavnici Centra za socijalni rad i predstavnici Stručne službe Višeg suda u Podgorici.

U izvještajnoj godini u Odeljenju za maloljetnike nalazilo se između 7 i 5 maloljetnika. Svakodnevno se sa njima obavlja savjetodavni razgovor u vezi tretmana resocijalizacije i eventualnih pogodnosti koje bi mogli da koriste ukoliko poštuju pravila.

Po pitanju obazovanja, 2 maloljetnika su učestvovala u radionicama opismenjavanja. Planom sportskih aktivnosti u Odjeljenju za maloljetnike u toku godine (svakog petka u mjesecu) održavaju se grupne sportske aktivnosti, dok se individualne aktivnosti realizuju svakodnevno. Aktivnosti koje su realizovane su takmičenja u stonom tenisu, fitnessu, basketu i sl.

Saglasno Zakonu o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, zatvorenici imaju pravo da rade. Radna terapija je, ako ne najbitnija, a ono zasigurno veoma bitan elemenat u procesu tretmana osuđenih lica. Mogućnost osuđenih lica da rade u toku izdržavanja kazne zatvora, direktno utiče na proces resocijalizacije i istovremeno utiče na bezbjedonosnu stabilnost unutar osuđeničke populacije.

Kada je u pitanju radni angažman lica lišenih slobode u izvještajnom periodu *svakog mjeseca bilo je radno angažovano u prosjeku oko 252 lica (osuđenih i pritvorenih)*. U odnosu na radno angažovanje osuđenih lica, *na mjesečnom nivou u prosjeku je bilo radno angažovano 237 zatvorenika*, a u odnosu na radni angažman pritvorenih lica taj broj je *u prosjeku na mjesečnom nivou iznosio 15*.

Zatvorenici su radili u stolarskoj, bravarskoj, električarskoj, automehaničarskoj, krojačkoj u elektro radionici, na farmama, na spoljnjem i unutrašnjem održavanju objekata, u kotlarnici, kuhinji, magacinu, zatvorskoj prodavnici, a obavljali su i poslove redara. Zatvorenici su imali pravo na naknadu u iznosu od namjanje **30 odsto minimalne neto zarade**, tako da je tokom godine po osnovu nadoknada za rad isplaćeno ukupno **319.455,00 eura ili 26.621,25 eura** u prosjeku na mjesečnom nivou.

U izvještajnoj godini u Odjeljenju za žene Zatvora za duge kazne na izdržavanju kazne zatvora nalazilo se 19 zatvorenica. Od navedenog broja zatvorenica njih 11 su bile radno angažovane na poslovima održavanja higijene, vešeraju, krojačkoj radionici.

Nadležni sudovi odobrili su **uslovni otpust za 296 osuđenih lica**. U sedam biblioteka UIKS-a zatvorenicima je na raspolaganju oko 7.000 knjiga beletristike, proze, poezije, vjerske i druge literature i časopisa.

Shodno Pravilniku o bližem načinu izvršavanja pritvora pritvorenicima je svakodnevno obezbijeđen boravak na otvorenom prostoru u dijelu zatvora namijenjenom za šetnju. Takođe, shodno istom pravilniku Pritvorenim licima omogućen je pristup vježbaonicama (teretani) u prostorijama u kojima borave.

Radno angažovanje pritvorenih lica u Istražnom zatvoru Podgorica i Zatvoru Bijelo Polje je ograničeno i omogućće se u krugu zatvora u skladu sa njihovim psihičkim i fizičkim svojstvima, pod uslovom da to ne šteti vođenju krivičnog postupka i ako to odobri sudija za istragu ili

predsjednik vijeća. Povremeno, u skladu sa psihičkim i fizičkim svojstvima pritvorenih lica, pritvorena lica angažuju se za obavljanje građevinskih radova i to ona lica za koja nadležna služba zatvora, sa aspekta bezbjednosti procijeni da mogu biti radno angažovana. Pritvorena lica najčešće se angažuju na poslovima održavanja higijene, i poslovima podjele hrane.

U izvještajnom periodu, na zahtjev pritvorenog lica, u skladu sa njegovim psihičkim i fizičkim svojstvima, u prosjeku na mjesečnom nivou omogućeno je **radno angažovanje 16 pritvorenih lica** u Istražnom zatvoru Podgorica i **14 u Zatvoru Bijelo Polje**, a o čemu UIKS posjeduje evidenciju o radnom angažovanju.

III 3. Jačanje sistema zdravstvene zaštite lica lišenih slobode

Zdravstvena zaštita licima lišenim slobode pruža se u okviru Sektora za zdravstvenu zaštitu u zdravstvenih ambulantama. Ukoliko zdravstvenu zaštitu ovim licima nije moguće pružiti u UIKS-a ista se upućuju u javne zdravstvene ustanove KCCG, opše i specijelne bolnice.

U izvještajnoj godini stavljen je u funkciju novoizgrađeni objekat Sektora za zdravstvenu zaštitu površine oko 360m². Igradnjom ovog objekta unaprijeđena je zdravstvena zaštita lica lišenih slobode. U novom objektu namijenjenom za pružanje zdravstvene zaštite licima lišenim slobode jedna prostorija (toalet) je u potpunosti prilagođena licima sa smanjenom pokretljivošću kao i licima sa invaliditetom, a takođe je izrađena i prilazna rampa namijenjena tim licima koja dolaze na ljekarske preglede, i na taj način ovoj kategoriji lica je omogućen pristup za pružanje zdravstvene zaštite u 5 novih prostorija.

Tokom izvještajne godine poslove zdravstvene zaštite lica lišenih slobode u zatvorima u Spužu i Zatvoru Bijelo Polje obavljalo je 47 izvršilaca, od čega 27 u radni odnos na neodređeno vrijeme i to: 1 zatvorski ljekar opšte prakse, 19 medicinskih tehničara od čega 3 u Zatvoru Bijelo Polje, 1 ljekar stomatolog, 1 glavni medicinski tehničar, 2 farmaceutska tehničara, 1 fizioterapeut, 1 laborant, 1 stomatološki tehničar. Takođe, sa punim radnim vremenom bili su angažovani ljekar 1 zatvorski ljekar opšte prakse, 4 medicinska tehničara i 1 u Zatvoru Bijelo Polje.

I u 2024.godini nastavljeno je sa angažovanjem ljekara specijalista i to: 3 ljekara psihijatra i 1 u Zatvoru Bijelo Polje, urolog, internista, 2 radiologa, fizijatar, stomatolog, 3 ljekara opšte prakse u zatvorima u Spužu i 1 u Zatvoru Bijelo Polje. Omogućeno je obavljanje fiziklane terapije, i više dijagnostičkih procedura kao što ultrazvučna dijagnostika, laboratorijske pretrage, EKG, ŠUK, testiranje na PAS.

Prilikom prijema zatvorenika u UIKS ljekarski pregled se vrši u roku od 24 časa, kao i pregled psihijatra ukoliko se evidentira postojanje psihičkih smetnji. Prilikom pregleda novoprimljenih lica, vrši se pregled i anketa o zaraznim bolestima, uz skrining rizičnih pojedinaca putem analize krvi na zarazne bolesti.

Svakodnevnim angažovanjem ljekara specijaliste psihijatra, kao i ljekara opšte prakse, te prisustva postignuta je bolja organizacija pregleda, brža dostupnost ljekara pacijentima, te je poboljšan i unaprijeđen kvalitet zdravstvene zaštite dostupne pacijentima u UIKS-u.

Na ovaj način je značajno unaprijeđena organizacija i funkcionisanje Sektora za zdravstvenu zaštitu u radu sa licima sa mentalnim poremećajima i poremećajem ponašanja.

Sektor za zdravstvenu zaštitu u kontinuitetu pruža zdravstvenu zaštitu zavisnicima od psihoaktivnih supstanci u UIKS-a u smislu preduzimanja niza postupaka i mjera zdravstvene zaštite u skladu sa smjernicama datim u Pravilniku Ministarstva zdravlja o stručnim smjernicama za pružanje pomoći zavisniku od droga ("Sl. list CG", br.1/2019).

Ukupan broj pritvorenih i osuđenih lica koji je bio na supstitucionoj terapiji u 2024. godini iznosio je 167, od kojih je **153 lica bilo na terapiji buprenorfinom**, dok je **14 lica bila na terapiji metadonom**.

Tokom godine Sektor za zdravstvenu zaštitu kontinuirano je ostvarivao saradnju sa Ministarstvom zdravlja i Institutom za javno zdravlje CG, Kliničkim centrom CG, opštim i specijalnim bolnicama u cilju pružanja kvalitetnije zdravstvene zaštite licima lišenim slobode i postupanje po preporukama nacionalnih nadležnih institucijama, kada je u pitanju sistem zdravstvene zaštite, na sekundarnom i tercijalnom nivou.

Kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka nove medicinske opreme: posebno defibrilatori i oprema za fizikalnu terapiju.

U sljedećoj tabeli prikazani su mjerljive aktivnosti Sektora za zdravstvenu zaštitu tokom 2024.godine.

Tabela br.1-Aktivnosti Sektora za zdravstvenu zaštitu

NAZIV AKTIVNOSTI	BROJ
Pregledi u UIKS-u	16.076
Dijagnostičke procedure u UIKS-u	5.321
Pregledi van UIKS-a	2.088
Dijagnostičke procedure van UIKS-a	404
Bolničko liječenje (dana)	2.651
Smrt pacijenata	4 (od čega 1 suicid)

Povrede pacijenata	148
Samopovrede	44
Fizikalna terapija	4.664
Metadonska terapija	14
Buprenofin terapija	153
Anti hcv th terapija	14
Anti hiv th terapija	9
Parenteralna terapija	3. 833
Toaleta i prevoj terapija	1.260

Shodno zajedničkoj akciji UIKS-a sa Infektivnom klinikom KCCG koja je pokrenuta prethodne godine u vezi testiranja na dobrovoljnoj osnovi (**HIV/HEPATITIS**) lica lišenih slobode i programa liječenja istih, u izvještajnoj godini je 118 lica lišenih slobode testirano na (HIV/HEPATITIS) od kojih je 51 lice bilo pozitivno, 14 lica završilo proceduru liječenja i uspješno izliječeno, dok su 4 lica bila u pripremi za liječenje.

NVO "Juventas" je započela realizaciju projekta "Program prevencija i podrške ključnim populacijama u oblasti HIV/AIDS-a" koji projekat je financiran od strane Globalnog fonda posredstvom Ministarstva zdravlja u Crnoj Gori. Glavni cilj projekta je bio podrška preventivnim i drugim aktivnostima u oblasti HIV/AIDS-a sa ciljem održavanja niske prevalencije u Crnoj Gori među zatvorenicima i zatvorenica. Projektom su obuhvaćene:

- **Informativno-edukativne radionice o HIV/AIDS-u** koje imaju za cilj jačanje znanja učesnika/ca o prevenciji, dostupnim servisima podrške, načinima i mogućnostima testiranja i liječenja HIV/AIDS-a ali i drugih krvlju i seksualno prenosivih infekcija kroz informisanje od strane stručnog tima i
- **Individualna savjetovanja sa stručnim radnikom/com** – stručni tim će biti dostupan jednom sedmično svim zatvorenicima/ama koji izraze interesovanje da dobiju detaljnije informacije i podršku u odnosu na ulazak u proces liječenja neke od infekcija (HIV, HCV, HBV), te da dobiju dodatne informacije u odnosu na zdravstvenu zaštitu, socijalnu i dječiju zaštitu itd. Za osobe koje su već u procesu liječenja, ovaj vid podrške će biti alat za dodatno psihosocijalno osnaživanje i podršku.

Godinu je obilježio i nastavak radova na izgradnji Specijalne zdravstvene ustanove za izvršenje mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno liječenje narkomana i alkoholičara, kao i liječenje lica u UIKS-u, koja imaju akutno prihičko oboljenje.

Zaključakom Vlade Crne Gore o osnivanju i radu Specijalne zdravstvene ustanove u okviru kompleksa UIKS-a u Spužu zaduženo je Ministarstvo zdravlja da nakon osnivanja ove ustanove obezbijedi kadar odgovarajućeg profila obrazovanja i nivoa kvalifikacije obrazovanja i potrebnu opremu. Formirana je radna grupa sa zadatkom izrade i pripreme Prijedloga Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta u Specijalnoj zdravstvenoj ustanovi.

Takođe, formirana je Radna grupa za izradu Protokola o prevenciji suicida u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija. Protokol o prevenciji suicida će uključivati jasne korake postupanja kod zatvorenika koji ispoljavaju suicidalno ponašanje, uključujući skale procjene suicidalnog rizika, kao i neophodne mjere i postupke pojačanog nadzora, koje će prevenirati rizik od fatalnog ishoda. Izrada i usvajanje Protokola o prevenciji suicida predstavlja dodatni korak ka implementaciji standarda i najboljih praksi u zaštiti prava i sigurnosti lica lišenih slobode.

U navedenom periodu, nije bilo upotrebe produženog ograničavanja kretanja i vezivanja zatvorenika (nije bilo slučajeva fiksacije lica lišenih slobode).

U UIKS-u je u izvještajnoj godini su registrovana **52 pojedinačna slučaja štrajka glađu** lica lišenih slobode. Tokom trajanja štrajka zdravstveno stanje lica lišenih slobode je redovno praćeno od strane zatvorskih ljekara shodno Uputstvu o zdravstvenoj zaštiti zatvorenika (osuđenih i pritvorenih lica), te drugim propisima koji bliže regulišu prava i obaveze ovih lica i postupanje nadležnih službi u slučaju štrajka.

Od strane nadležnih sudova pravosnažnim sudskim odlukama uz kaznu zatvora je upućeno, a u Upravu za izvršenje krivičnih sankcija **primljeno 42 lica sa izrečenim mjerama bezbjednosti** obaveznog liječenja alkoholičara ili obaveznog liječenja narkomana, od čega **28 lica** sa izrečenom mjerom bezbjednosti obavezno liječenje narkomana i **14 lica** sa izrečenom mjerom bezbjednosti obavezno liječenje alkoholičara.

U izvještajnoj godini primjenjivano je šest dijetalnih režima ishrane za pritvorena i osuđena lica, za različite vrste zdravstvenih problema kod pacijenata, koji su u izvještajnoj godini unaprijeđeni.

Medicinsko osoblje prisustvovalo je obukama na teme:

- **“Eradikcija hepatitisa C”**
- **„Istanbulski protokol“ (evidentiranje povreda)**
- **BLS/AED trening (Basic life support sa upotrebom automatskog eksternog defibrilatora)**
- **“Dokumentovanje povreda nastalih usled mučenja, neljudskog postupanja i kažnjavanja lica lišenih slobode”**

III 4. Razvoj i održavanje funkcionalnog sistema tehničke bezbjednosti

U 2024.godini, u cilju unaprjeđenja tehničke bezbjednosti, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka 93 IP kamere za video nadzor (unutrašnje/spoljne upotrebe) i 93 licence i na taj način je savremenim digitalnim kamerama u potpunosti integrisan sistem video nadzora u Zatvoru za duge kazne u paviljonima A, B, C, D i Disciplinskom odjeljenju. U odnosu na spoljni video nadzor ugrađeno je 11 novih kamera, koje su dizajnirane da uhvate tipično usku traku duž ograde (sterilna zona) i isporučuje ukupnu rezoluciju od 125 px/m za integrisanu AI video analitiku. Ovaj model je izuzetno snažna i napredna kamera koja omogućava visokokvalitetne panoramske snimke i efikasno pokrivanje velikih područja, što je čini odličnim izborom za složene sisteme sigurnosti i nadzora. Novi objekat Sektora za zdravstvenu zaštitu, takođe je opremljen savremenim video nadzorom.

Takođe, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka bezbjednosno tehničke opreme službenika obezbjeđenja (digitalne ručne radio veze, ručni metal detektori i detektori signala upotrebe mobilnog telefona), sve u cilju održavanja bezbjednosnog nivoa u zatvorskom sistemu.

III 5. Unapređenje materijalnih uslova boravka lica lišenih slobode

Važan pokazatelj rada UIKS-a ogleda se u sprovođenju niza aktivnosti koje su imale za cilj brojne sanacije, adaptacije, rekonstrukcije prostorija u kojim borave lica lišena slobode, kao i izgradnju novih objekata u okviru kompleksa UIKS-a.

Osim tekućeg održavanja i adaptacije prostorija (zamjene stolarije na objektima, zamjene sanitarija, klima uređaja, krečenja, zamjena podnih površina), izvršena je adaptacija 25 prostorija koje koriste osuđena i pritvorena lica i rekonstrukcija 10 prostorija u Istražnom zatvoru Podgorica. Izmještanjem Sektora za zdravstvenu zaštitu u prostorije novog objekta, postojeći smještajni kapaciteti Istražnog zatvora Podgorica su povećani za dodatnih 60 mjesta. Tako su umjesto prvobitnih 292, smještani kapaciteti u pritvorskoj jedinici povećani na 352 mjesta za smještaj pritvorenih lica.

UIKS i Ministarstvo pravde pristupili su izradi Analize stanja postojećih prostornih kapaciteta u Istražnom zatvoru Podgorica sa predlozima mjera koje imaju za cilj poboljšanje uslova boravka pritvorenih lica. Predlog mjera podrazumijeva izgradnju posebnog objekta pritvorske jedinice u kompleksu UIKS-a u Spužu za smještaj oko 200 pritvorenih lica kojima je određna mjera pritvora zbog počinjenih krivičnih djela iz oblasti organizovanog kriminala, a sve u cilju dodatnog rasterećenja smještajnih kapaciteta postojećeg Istražnog zatvora Podgorica i jačanje nivoa bezbjednosti.

Uz podršku EU-IPA projekta iz 2018.godine, te dijelom sredstvima iz Kapitalnog budžeta, u toku su bili radovi na izgradnji četiri nova objekta: Specijalna zdravstvene ustanove za izvršenje mjera bezbjednosti obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi, obavezno liječenje narkomana i alkoholičara, kao i liječenje lica u UIKS-u, koja imaju akutno prihičko oboljenje, Multifunkcionalni objekat predviđenog za vjerske, kulturne, sportske i rekreativne aktivnosti lica lišenih slobode, Otvoreni zatvor i Objekat nove glavne prijavnice.

Na kraju izvještajne godine, bilo je realizovano 676 radnih dana, što čini 94% ugovorenog radnog perioda. Stopa fizičke realizacije radova je 96% na zgradi otvorenog zatvora, 65% na objektu specijalne zdravstvene ustanove, 34% na multifunkcionalnom objektu i 5% na prijavnici, pa je fizički napredak svih objekata iznosio ukupno 60%. Razlog ograničenog ukupnog napretka je nemogućnost izvođenja radova zbog visokonaponskih dalekovoda koji prolaze iznad tri od četiri zgrade koje su u izgradnji. U proceduri su bile aktivnosti na prevazilaženju navedene problematike nakon čega će se radovi nastaviti po ubrzanoj dinamici.

Riječ je o objektima koji će u posebno značajnoj mjeri unaprijediti uslove lica lišenih slobode u pogledu njihove zdravstvene zaštite, kao jednog od osnovnih ljudskih prava, te ostalih aktivnosti koje promovišu zdravi stil života, a sa druge strane, unaprijediti materijalno tehničke uslove rada službenika UIKS-a.

III 6. Izvještaj o radu i stanju u oblastima iz nadležnosti UIKS-a za 2023.godinu

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je pripremila Izvještaj o radu za 2023. godinu, u skladu sa članom 74 Zakona o državnoj upravi („Sl.list CG“, br.78/18, 70/2021 52/2022) i članom 49 stav 2 Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl.list CG“, br.98/2023, 102/2023 i 113/2023). Saglasno članu 49 navedene uredbe Ministarstvo pravde vršilo je nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada i zakonitošću upravnih akata i drugih upravnih aktivnosti Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

U navedenom Izvještaju o radu i stanju u oblastima iz nadležnosti UIKS-a za 2023.godinu, sadržani su podaci o realizaciji ciljeva iz Programa rada Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, za 2023.godinu, pregled mjera i aktivnosti preduzetih za izvršavanje postavljenih ciljeva, prikaz izvršavanja zakona i drugih propisa, predlog mjera za unapređenje stanja u upravnoj oblasti, finansijski izvještaj, kao i ostale aktivnosti u okviru djelokruga rada ove uprave. Navedeni izvještaj je proslijeđen Ministarstvu pravde u I kvartalu 2023.godine.

III 7. Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za 2023. godinu

Shodno članu 159 stav 2 Zakona o upravnom postupku („Sl.list CG“ br.56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), a uvezi za članom 6 stav 1 Pravilniku o sadržaju godišnjeg izvještaja o postupanju u upravnim stvarima i bližem sadržaju i načinu vođenja evidencije u postupanju u upravnim stvarima („Službeni list CG“, broj 59/23), Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je sačinila Izvještaj o postupanju u upravnim stvarima za 2023. godinu i isti dostavila Ministarstvu pravde.

U periodu od 01.01.2023-31.12.2023.godine u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija je bilo u radu 1.111 upravnih predmeta, od čega 62 po zahtjevu stranke i 1.049 po službenoj dužnosti. Od ukupnog broja svih predmeta, broj riješenih predmeta u istom periodu bio je 1.010 sa 13 predmeta riješenih iz prethodne godine, dok je 114 predmeta prenijeto u narednoj godini. Od ukupnog broja predmeta riješenih u izvještajnoj godini 1.010, broj usvojenih zahtjeva je iznosio 933, djelimično usvojenih 1, i obustavljenih 76. Podnijetih žalbi bilo je 71. Izdato je 923 uvjerenja o čijenicama o kojima se vodi službena evidencija, shodno članu 33 Zakona o upravnom postupku.

III 8. Donošenje internih pravila i procedura shodno Zakonu o upravljanju i unutašnjoj kontroli u javnom sektoru

Shodno članu 7 Zakona o upravljanju i unutašnjoj kontroli u javnom sektoru ("Sl. list CG", br. 75/2018) Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je u 2024.godini utvrdila interna pravila i procedure u cilju unaprijeđenja odlučivanja u realizaciji utvrđenih poslovnih ciljeva subjekta; pravilnog, ekonomičnog, efikasnog i efektivnog poslovanja; obavljanja poslovanja u skladu sa zakonom i internim opštim aktima; jačanja odgovornosti rukovodilaca za upravljanje sredstvima u realizaciji ciljeva; obezbjeđenja pouzdanog, potpunog i blagovremenog finansijskog i drugog izvještavanja; i zaštite sredstava od gubitaka koji mogu nastati neodgovarajućim upravljanjem, neopravdanim trošenjem i korišćenjem, kao i drugih nepravilnosti i prevara.

U Službi za finansijske poslove i javne nabavke-Birou za finansijske i računovodstvene poslove donijete su sledeće Interne procedure:

- ❖ **INTERNA PROCEDURA O USLOVIMA I NAČINU ODOBRAVANJA SLUŽBENIH PUTOVANJA, OBARUČNU TROŠKOVA I ISPLATI SREDSTAVA**
- ❖ **INTERNA PROCEDURA O BLAGAJNIČKOM POSLOVANJU**
- ❖ **INTERNA PROCEDURA PROCESA EVIDENTIRANJA I PLAĆANJA ULAZNIH FAKTURA**

U Službi za finansijske poslove i javne nabavke-Birou za javne nabavke u izvještajnoj godini donijete su sledeće Interne procedure:

- ❖ **INTERNA PROCEDURA U OBLASTI NABAVKI**
- ❖ **OTVORENI POSTUPAK JAVNE NABAVKE**
- ❖ **INTERNA PROCEDURA O NAČINU KORIŠĆENJA USLUGE PROLAZA SLUŽBENIH VOZILA UIKS-A KROZ TUNEL "SOZINA I AUTOPUT"**

III 9. Izvještaj o realizaciji mjera sadržanih u Izvještaju Nacionalnog preventivnog mehanizma

broj:05-12/23-4 o obilasku Istražnog zatvora Podgorica u UIKS-a u 2023.godini

Stručni tim Nacionalnog preventivnog mehanizma (NPM) u 2023.godine izvršio je obilazak Istražnog zatvora Podgorica, nakon čega je UIKS-a dostavljen Izvještaj sa preporukama.

Preporuke NPM su se odnosile na sledeće:

- **Izvrši kompletno renoviranje sobe na prizemlju koju je tim NPM-a obišao, uključujući opremanjem sobe novim krevetima i dušecima, kako je to detaljno navedeno;**

U potpunosti je izvršeno renoviranje sobe na prizemlju Istražnog zatvora Podgorica i ista je opremljena novim mobilijarom.

- **Uloži napore kako bi se obezbijedila šetnja pritvorenih lica 2 sata dnevno kako je i propisano Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora;**

UIKS će nastojati da obezbijedi propisano pravo boravka pritvorenih lica na otvorenom prostoru. Trenutnu situaciju usložnjava broj pritvorenika, posebno činjenica da veći broj lica su označeni kao pripadnici suprotstavljenih kriminalnih grupa, gdje se iz bezbjednosnih razloga mora voditi računa da ista ne dođu u kontakt tokom boravka na otvorenom prostoru. Kako bi se između ostalog riješilo i ovo pitanje, UIKS je u saradnji sa Ministarstvom pravde pristupila Analizi stanja postojećih prostornih kapaciteta u Istražnom zatvoru Podgorica sa predlozima mjera koje imaju za cilj poboljšanje uslova boravka pritvorenih lica. Predlog mjera podrazumijeva izgradnju posebnog objekta pritvorske jedinice u kompleksu UIKS-a u Spužu za smještaj oko 200 pritvorenih lica kojima je određena mjera pritvora zbog počinjenih krivičnih djela iz oblasti organizovanog kriminala, a sve u cilju dodatnog rasterećenja smještajnih kapaciteta postojećeg Istražnog zatvora Podgorica i jačanje nivoa bezbjednosti.

- **Obezbijedi jednake ili približno jednake materijalne uslove za sva pritvorena lica, a posebno funkcionalne krevete i čiste i očuvane dušeke kao i čistu posteljinu i ćebad;**

U odnosu na sva pritvorena lica se postupa na jednak način, nema selektivnog postupanja i svim pritvorenicima su obezbijeđeni jednaki materijalni uslovi. Razlike eventualno postoje u adaptaciji prostorija ali objektivno je nemoguće da sve prostorije budu adaptirane u istom vremenu, tako da UIKS svakako vodi računa da sve prostorije u kojima je potrebno izvršiti adaptaciju iste budu adaptirane prije ili kasnije i iste opremljene očuvanim funkcionalnim krevetima, kao i posteljinom i ćebadima.

- **Uloži dodatne napore u pogledu usklađivanja kvadrature soba u kojem borave pritvorenici sa ranije citiranim CPT standardom;**

Navedena problematika je u nadležnosti svih crnogorskih organa vlasti ne samo UIKS-a na koji način bi se zajedničkim djelovanjem prevazišli postojeći problemi što bi rezultiralo efikasnijim radom pritvorske jedinice. CPT u svom izvještaju prilikom posjete zatvorskom sistemu 2017.godine u dijelu prenatrpanosti adresira preporuku *“crnogorskim organima vlasti,... malo je vjerovatno da će obezbjeđivanje dodatnog smještaja omogućiti trajno rješenje problema prenatrpanosti zatvora, bez paralelnog usvajanja politika koje imaju za cilj da se ograniči broj lica koja se upućuju u zatvor i adekvatne implementacije alternativa zatvoru, posebno za određene kategorije lica, kao što su ona lica koja se nalaze u pritvoru”*.

- **U ljezarskom izvještaju decidno budu opisane uoene povrede kao i upisani navodi lica o tome kako je povrede zadobio, kao i da bude navedena izjava ljezara o konzistentnosti navoda i uoenih povreda, kao i da ukoliko postoji sumnja o eventualnom zlostavljanju odmah obavijeste nadležne radi eventualnog sprovođenja istrage;**

Prilikom svakog redovnog i hitnog pregleda lica lišenih slobode, zatvorski ljezar koji pregleda lice, uvijek konstatuje da li isto ima povreda po glavi i tijelu i to navodi u izvještaju i medicinskom kartonu, te u slučaju svakih registrovanih povreda, uzima izjavu od lica kako je povrede zadobio, iste fotografiše i sačinjava propratna ljezarska obrazloženja i protokole u slučaju uoenih eventualnih povreda. O navedenom zatvorski ljezar odmah obavještava lice koje rukovodi zatvorom u kojem je smješteno lice sa povredama, koje dalje bez odlaganja obavještava Upravu policije-OB Danilovgrad uz dostavljanje relevantne dokumentacije.

- **Obezbijedi radionice ili druge vrste treninga na kojim bi se zdravstvena služba upoznala sa obavezama koje proističu iz Instanbulskog protokola.**

Tokom 2024.godine u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija u sali Sektora za stručno osposobljavanje i usavršavanje službenika, uspješno je realizovana obuka na temu: „**Istanbulski protokol**“ (evidentiranje povreda). Obuci je prisustvovalo 8 zaposlenih u Sektoru za zdravstvenu zaštitu Uprave za izvršenje krivičnih sankcija.

III 10. Izvještaj o realizaciji mjera sadržanih u Izvještaju Nacionalnog preventivnog mehanizma broj:05-09/23-8 o izvršenom obilasku Zatvora Bijelo Polje u 2023. godini

Stručni tim Nacionalnog prevenetivnog mehanizma (NPM) tokom 2023.godine izvršio je obilazak Zatvora Bijelo Polje, nakon čega je UIKS-a dostavljen Izvještaj sa preporukama.

Preporuke NPM su se odnosile na sledeće:

- **Da preduzme kako bi se unaprijedili materijalni uslovi u sobama u kojima je to neophodno – zamjena dotrajalih madraca i mobilijara, saniranje vlage na zidovima;**

U svim prostorijama u kojima je bilo neophodno sanirana je vlaga na zidovima, te izvršena zamjena dotrajalih madraca i mobilijara. U cilju unapređenja materijalnih uslova boravka u potpunosti je adaptirano 5 prostorijam u kojima borave lica lišena slobode.

- **Da se redovno održava higijena prostorija u kojima borave pritvorena i zatvorena lica i mobilijara koji se u njima nalazi;**

U Zatvoru Bijelo Polje redovno se održava higijena prostorija u kojima borave pritvorena i osuđena lica kao i mobilijara koji se u njima nalazi.

- **Da u slučajevima evidentiranja povreda, medicinski karton obavezno sadrži i foto dokumentaciju istih;**

Prilikom svakog redovnog i hitnog pregleda lica lišenih slobode, zatvorski ljekar koji pregleda lice, uvijek konstatuje da li isto ima povreda po glavi i tijelu i to navodi u izvještaju i medicinskom kartonu, te u slučaju svakih registrovanih povreda, uzima izjavu od lica kako je povrede zadobio, iste fotografiše i sačinjava propratna ljekarska obrazloženja i protokole u slučaju uočenih eventualnih povreda. O navedenom zatvorski ljekar odmah obavještava lice koje rukovodi zatvorom u kojem je smješteno lice sa povredama, koje dalje bez odlaganja obavještava Upravu policije Bijelo Polje, uz dostavljanje relevantne dokumentacije.

III 11. Izvještaj o realizaciji mjera sadržanih u Izvještaju Državne revizorske institucije o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja UIKS-a za 2022. godinu br.04-035/23-513/40 od 26.06.2023.godine

Povodom Izvještaja Državne revizorske institucije o reviziji godišnjeg finansijskog izvještaja UIKS-a za 2022.godinu br.04-035/23-513/40 od 26.06.2023.godine u kojem su sadržane preporuke u odnosu na finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti, u izvještajnoj godini je nakon prve kontrole realizacije preporuka (od ukupno 51), realizovano 11, pa je za 40 preporuka koje su zahtijevale dalje praćenje DRI utvrdila da je realizovano 12 preporuka, djelimično realizovano 11 preporuka, nerealizovano 14 preporuka, dok u odnosu na 3 preporuke nije utvrđen status realizacije.

III 12. Izvještaj o realizaciji mjera za 2024.godinu iz Izvještaja (CPT) povodom posjete Crnoj Gori u oktobru 2017.godine

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija kontinuirano radi na sprovođenju preporuka Evropskog komiteta za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT), o čemu je izvještavala Ministarstvo pravde tokom 2024.godine na polugodišnjem nivou. U Izvještaju CPT na zatvorski sistem odnosi se 43 preporuka. Imajući u vidu preporuke CPT, UIKS kroz realizaciju i djelimičnu realizaciju istih, ulaže napore i teži da unaprijedi zdravstvenu zaštitu, tretman i reintegraciju zatvorenika, materijalne uslove lica lišenih slobode, zdravstvenu zaštitu, kadrovske kapacitete, obuke zatvorskog osoblja sa posebnim akcentom na zabranu mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja, i sprječavanje nasilja među zatvorenicima, kao i mnoga druga pitanja koja su od posebnog značaja za nesmetano i uspješnije funkcionisanje zatvorskog sistema shodno međunarodnim standardima i principima dobre EU prakse.

III 13. Izvještaj o preduzetim mjerama za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti od strane Ministarstva pravde tokom postupka kontrole izvršenja kazni zatvora i mjera bezbjednosti koje se izvršavaju u UIKS-a, shodno Zakonu o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti

U izvještajnoj godini tokom postupka kontrole izvršenja kazni zatvora i mjera bezbjednosti koje se izvršavaju u UIKS-a, shodno Zakonu o izvršenju kazni zatvora, novčane kazne i mjera bezbjednosti, Ministarstvo pravde je u dva predmeta utvrdilo postojanje nepravilnosti i izdalo

nalog za otklanjanje istih, povodom kojeg je UIKS sačinila Izvještaj o preduzetim mjerama u cilju otklanjanja nepravilnosti i isti dostavila resornom ministarstvu.

IV IZVRŠAVANJE ZAKONA I DRUGIH PROPISA

Kod Uprave za izvršenje krivičnih sankcija je u 2024.godini, saglasno primjeni Zakona o upravnom postupku u radu je bilo **936 predmeta (884 po službenoj dužnosti i 52 po zahtjevu stranke)**. Od ukupnog broja svih predmeta (po službenoj dužnosti i po zahtjevu stranke) **riješених u izvještajnom periodu bilo je 991 sa 114 predmeta iz prethodne godine**. Od ukupnog broja predmeta riješenih u izvještajnoj godini **991, broj usvojenih zahtjeva je iznosio 920, broj odbijenih zahtjeva je iznosio 43 i obustavljenih 28**.

U izvještajnom periodu u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija **izdato je 869 uvjerenja** i to: 310 uvjerenja na zahtjev službenika i 559 uvjerenja na zahtjev lica lišenih slobode i njihovih punomoćnika.

Tabela 2- Podaci o postupanju u upravnim stvarima

R.BR.	EVIDENCIJA	UIKS
2)	Broj pokrenutih upravnih postupaka po zahtjevu stranke	52
3)	Broj pokrenutih upravnih postupaka po službenoj dužnosti	884
4)	Broj neriješenih predmeta u izvještajnom periodu	59
5)	Broj neriješenih predmeta iz prethodne godine	114
6)	Broj riješenih predmeta u izvještajnom periodu	991
7)	Broj usvojenih zahtjeva	920
8)	Broj djelimično usvojenih zahtjeva	0
9)	Broj odbijenih zahtjeva	43
10)	Broj predmeta riješenih po isteku roka	0
11)	Broj obustavljenih postupaka	28
12)	Broj podnijetih žalbi	83

13)	Broj odbijenih žalbi	80
14)	Broj po žalbi poništenih rješenja kada je predmet vraćen prvostepeno organu na ponovni postupak	3
15)	Broj i vrste izdatih uvjerenja i drugih isprava o činjenicama o kojima se vodi službena evidencija	869

V SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

U toku 2024.godine Upravi za izvršenje krivičnih sankcija podnijeto je 18 zahtjeva za slobodan pristup informacijama, od kojih su svi predmeti riješeni, 16 zahtjeva je usvojeno, a 2 odbijena, Takođe, svi predmeti iz prethodne godine koji su bili u toku- 10 predmeta, su riješeni, 5 zahtjeva je usvojeno i 5 zahtjeva odbijeno.

Tabela br.3-Zahtjevi i postupanje po zahtjevima za SPI

Podnijeti zahtjevi							
Br. zahtjeva	Usvojeno	Odbijeno	Djelimično usvojeni	Odbačeno	Podnosilac obaviješten	Dostavljeno nadležnom organu	U toku
18	16	2	-	-	-	-	-
Zahtjevi iz prethodne godine							
Br. zahtjeva	Usvojeno	Odbijeno	Djelimično usvojeni	Odbačeno	Podnosilac obaviješten	Dostavljeno nadležnom organu	U toku
10	5	5	-	-	-	-	-

Podnijete žalbe				
Br. žalbi	Usvojeno	Odbijeno	Postupak obustavljen	U toku
-	-	-	-	-

VI FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ

Sredstva koja su odobrena Zakonom o budžetu za 2024. godinu u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija iznosila su **15.565.046,04 €**.

Tokom godine, iznos i struktura budžeta mijenjani su na način što su sredstva u iznosu od **32.710,06 €** preusmjerena sa potrošačke jedinice Ministarstvo finansija na potrošačku jedinicu Uprave za izvršenje krivičnih sankcija, po osnovu obaveza iz prethodnog perioda.

U konačnom, nakon navedenih izmjena i izmjenom strukture budžeta, preusmjeravanjem sredstava po programima i budžetskim pozicijama u okviru odobrenog budžeta, tekući budžet Uprave za izvršenje krivičnih sankcija iznosio je **15.597.765,10 €**

Izvršenje budžeta za 2024.godinu je iznosilo **13.810.066,21 €**, što pocentualno iznosi **88,53 %** tekućeg budžeta i **88,72 %** u odnosu na plan budžeta.

Tabela br.4-Izvršenje budžeta po budžetskim stavkama-2024.

Izvor sredstava	Stavka izdatka	Planirano	Tekuci budžet	Izvršenje	Procenat izvršenja
Budžet	411 Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	10.721.963,00	9.433.704,63	8.112.771,13	85,60
Budžet	412 Ostala lična primanja	62.002,00	106.131,14	99.952,73	94,17
Budžet	413 Rashodi za materijal	2.700.718,35	2.504.578,35	2.645.356,80	105,62
Budžet	414 Rashodi za usluge	65.153,37	82.853,37	78.071,61	94,22

Budžet	415 Rashodi za tekuće održavanje	311.910,00	356.910,00	321.487,93	90,07
Budžet	418 Renta	0,92	0,00	0,00	0,00
Budžet	419 Ostali izdaci	1.156,461,00	2.181.098,84	2.137.044,53	97,98
Budžet	431 Transferi institucijama, pojedincima nevladinom i javnom sektoru	342.001,00	340.201,00	29.410,00	8,64
Budžet	441 Kapitalni izdaci	384.200,00	315.100,00	309.350,19	90,93
Sopstveni prihod	441 Kapitalni izdaci	50.000,00	50.000,00	47.955,17	95,91
Budžet	463 Otplate obaveze iz prethodnog perioda	1,00	32.711,06	32.710,06	99,99
UKUPNO		15.565.046,04	15.597.756,10	13.810.006,21	88,53

Ukupan naplaćeni sopstveni prihod na dan 31.12.2024. godine iznosi **65.072,72 €**, a obuhvata sledeće prihode:

1. Prihod ekonomije	41.362,50 €
2. Prihod stolarske	15.684,82 €
3. Prihod od naplate sprovođenja	7.883,00 €
4. Prihod po odluci za nanijetu štetu	142,40 €

VII JAVNE NABAVKE

Plan javnih nabavki Uprave za izvršenje krivičnih sankcija u 2024. godini iznosio je **2561967,96€** sa pdv-om (procijenjena vrijednost bez pdv-a: **2178312,31€**, pdv: **383655,65€**). Na osnovu plana javnih nabavki sprovedeni su svi postupci. Realizacija Plana javnih nabavki za 2024. godinu je iznosila **100%**.

Planom javnih nabavki za 2024.godinu u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija planirano je:

- 16 otvorenih postupaka od toga su 4 otvorena postupka raspisana po partijama
- Na osnovu Pravilnika o načinu sprovođenja jednostavnih nabavki 35 jednostavnih nabavki od kojih je 6 raspisano po partijama

6 postupaka po osnovu okvirnog sporazuma

Putem predračuna/profakture realizovano je 90 postupak sledećom procedurom.

Jednostavna nabavka roba, usluga i radova procijenjene vrijednosti na godišnjem nivou do 4.000,00 eura sprovodi se direktnim izborom predmeta nabavke određenog ponuđača uz prihvatanje predračuna/profakture, fiskalnog računa ili ugovora u zavisnosti od vrste predmeta nabavke.

Za nabavke roba, usluga i radova koje su procijenjene vrijednosti jednake ili veće od 4.000,00 eura, a manje od 8.000,00 eura naručilac treba da zaključi ugovor o nabavci sa izabranim ponuđačem.

U 2024.godini poništeno je ukupno 17 postupaka, jer nije podnijeta nijedna ponuda ili nijedna ispravna ponuda. Ukazujemo da tokom izveštajne godine, nije izvršen inspekcijski nadzor, osim zahtjeva za vršenje monitoringa po postupku 78410. U toku 2024. godine uložena je 1 žalba na postupak nabavke roba-hemije.

VIII OSTALE AKTIVNOSTI U OKVIRU DJELOKRUGA RADA UIKS-a ZA 2024.GODINU

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija (u daljem tekstu UIKS) nadležna je za poslove koji se odnose na: izvršenje krivičnih sankcija, i to: kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora i maloljetničkog zatvora, mjera bezbjednosti koje se u skladu sa zakonom izvršavaju u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija; vaspitne mjere upućivanje u ustanovu zavodskog tipa, kazne zatvora izrečene u prekršajnom postupku i mjera za obezbjeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku - pritvor; kao i druge poslove koji su joj određeni u nadležnost.

U UIKS-a se obavljaju poslovi obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica, zdravstvene zaštite, tretmana i reintegracije zatvorenika, stručnih obuka i rada zatvorenika, stručnog osposobljavanja i usavršavanja službenika Uprave i drugi poslovi od značaja za izvršenje krivičnih sankcija.

Navedene poslove obavljaju službenici za poslove obezbjeđenja pritvorenih i osuđenih lica (u daljem tekstu: službenici obezbjeđenja), zdravstveni radnici, realizatori tretmana, instruktori za rad i stručno osposobljavanje zatvorenika, kao i pedagozi, psiholozi, socijalni radnici i drugi zaposleni.

Osuđenici izvršavaju kazne zatvora izrečene u krivičnom i prekršajnom postupku. Kazne zatvora izdržavaju odvojeno muškarci, žene i maloljetnici, osuđena i pritvorena lica. U zavisnosti od nivoa bezbjednosti, vrste programa tretmana i reintegracije, kao i obima ograničenja sloboda i prava osuđenog, kazne zatvora i kazne dugotrajnog zatvora izvršavaju se u prostorijama zatvorenog i poluotvorenog tipa.

VIII 1. Smještajni kapaciteti i popunjenost kapaciteta u 2024.godini

Smještajni kapaciteti u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija u toku 2024.godine bili su predviđeni za smještaj **1.393** lica lišenih slobode i to:

- ✚ Zatvor za duge kazne -**751**, od čega Odjeljenje za maloljetnike **12** i Odjeljenje za žene-**39**;
- ✚ Istražni zatvor Podgorica-**352**;
- ✚ Zatvor za kratke kazne Podgorica-**175**
- ✚ Zatvor Bijelo Polje-**115**

Na početku 2024. godine u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija bilo je smješteno **ukupno 1.046**, a na kraju godine **1.191 lica lišenih slobode** (prtvoreni i osuđeni).

Stanje lica lišenih slobode po zatvorima na dan 01.01.2024.godine

ORGANIZACIONE JEDINICE	Muškarci		Žene	Maloljetnici		Vaspitna mjera upućivanje u ustanovu zavodskog tipa		UKUPNO
				M.	Ž.	M.	Ž.	
Zatvor za duge kazne	418		16	3	-	1	-	438
Istražni zatvor Podgorica	421		19	1	-	-	-	441
Zatvor za kratke kazne Podgorica	62		-	-	-	-	-	62
Zatvor Bijelo Polje	105		-	-	-	-	-	105
	prtvorena lica	osuđena lica						
	64	41						
UKUPNO	1.006		35	4	-	1	-	1.046

Od ukupnog broja lica lišenih slobode na početku 2024.godine, nalazilo se **541 osuđenih lica** od čega (479 državljana CG i 62 stranih državljana) i **505 prtvorena lica** od čega (388 državljana CG i 117 stranih državljana).

Stanje lica lišenih slobode po zatvorima na dan 31.12.2024.godine

ORGANIZACIONE JEDINICE	Muškarci		Žene	Maloljetnici		Vaspitna mjera upućivanje u ustanovu zavodskog tipa		UKUPNO
				M.	Ž.	M.	Ž.	
Zatvor za duge kazne	420		19	2	-	3	-	444
Istražni zatvor Podgorica	521		17	-	-	-	-	538
Zatvor za kratke kazne Podgorica	60		-	-	-	-	-	60
Zatvor Bijelo Polje	149		-	-	-	-	-	149
	pritvorena lica	osuđena lica						
	109	40						
UKUPNO	1.150		36	2	-	3	-	1.191

Od ukupnog broja lica lišenih slobode na kraju 2024.godine, nalazilo se **544 osuđenih lica** od čega (491 državljana CG i 53 stranih državljana) i **647 pritvorena lica** od čega (497 državljana CG i 150 stranih državljana).

Tokom godine u sva četiri zatvora (Zatvor za duge kazne, Istražni zatvor Podgorica, Zatvor za kratke kazne Podgorica i Zatvor Bijelo Polje) primljeno je ukupno **1.983**, a otpušteno **1.889 lica** lišenih slobode.

Prijem i otpust lica lišenih slobode tokom 2024.godine

Org. jedinice	Zatvor za duge kazne			Zatvor za kratke kazne PG	Istražni zatvor Podgorica			Zatvor Bijelo Polje	UKUPNO
pol	M.	Ž.	maloljetnici	M.	M.	Ž.	Maloljetni	M.	

			Zatvor	Vaspitna mjera						
PRIJEM	267	19	-	-	567	794	28	6	(134 protvor, 168 zatvor)	
UKUPNO	ZATVOR ZA DUKE KAZNE				ZKK	ISTRAŽNI ZATVOR PG			ZBP	
	286				567	828			302	1.983
OTPUST	266	19	1	-	569	690	34	7	(134 pritvor, 169 zatvor)	
UKUPNO	ZATVOR ZA DUKE KAZNE				ZKK	ISTRAŽNI ZATVOR PG			ZBP	1.889
	286				569	731			303	

Tabela br.5-Brojno stanje lica lišenih slobode tokom izvještajne godine

Od ukupnog broja novoprimljenih lica u UIKS-u tokom 2024.godine bilo je **405 stranih državljana** (175 osuđenih, 230 pritvorenih lica) i **1.578 državljana Crne Gore** (846 osuđenih, 732 pritvorenih lica).

Od ukupnog broja otpuštenih lica u UIKS-a tokom 2024.godine bilo je **380 stranaca** (173 osuđena, 207 pritvorenih lica) i **1.507 državljana Crne Gore** (849 osuđenih i 658 pritvorenih lica).

U tabeli br.6 prikazana su najčešća djela osuđenih lica u krivičnom i prekršajnom postupku primljenih na izdržavanje kazne u izvještajnoj godini.

Tabela br.6-Najčešća krivična i prekršajna djela

KRIVIČNA DJELA	BROJ
Protiv života i tjela	76
Protiv polne slobode	17
Protiv braka i porodice	205
Protiv imovine	274
Protiv zdravlja ljudi	163
Protiv bezbjednosti javnog sabraćaja	53

Protiv državnih organa	34
Protiv javnog reda i mira	103
Protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine	17
Protiv slobode i prava čovjeka i građanina	76
Protiv platnog prometa i privrednog poslovanja	19
Protiv pravosuđa	4
PREKRŠAJNA DJELA	BROJ
Iz Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima	383
Iz Zakona o javnom redu i miru	77
Iz Zakona o zaštiti od nasilja u porodici	62
Zamjena novčane kazne kaznom zatvora	269

VIII 2. Bezbjednost

Jedna od osnovnih funkcija Uprave za izvršenje krivičnih sankcija je očuvanje bezbjednosti. Službenici obezbjeđenja su u skladu sa svojim zakonskim ovlašćenjima u vršenju poslova obezbjeđenja tokom 2024.godine kroz redovnu proceduru pretresa lica lišenih slobode i prostorija u kojima su ova lica smještena i/ili njihovih zajedničkih prostorija, obavili **ukupno 1.343 pretresa**.

Na prijavnicama UIKS-a kroz redovnu kontrolu lica koja ulaze u UIKS po raznim osnovama tokom izvještajne godine obavljeno je **ukupno 70.077 pretresa** lica koja su došla u Upravu po raznim osnovama.

Prilikom izvršenih pretresa pronađeno je **oduzeto ukupno 1.749 stvari i predmeta** čije držanje i upotreba nijesu dozvoljeni u zatvoru.

U sljedećoj tabeli prikazani su najčešće pronalazeni i oduzimani nedozvoljene stvari i predmeti.

Tabela br.7-Najčešće pronalazene stvari i predmeti

NAZIV PREDMETA	BROJ
Tablete	1.392
Mobilni telefoni	98
Punjači za mobilne telefone	93
Improvizovani bodeži	33

Sim kartice	26
Slušalice za mobilni telefon	11

Kada je u pitanju obavljanje poslova u Odsjeku sprovedničkog obezbjeđenja službenici raspoređeni na ovim poslovima izvršili su **spровоđenje 9.096 lica lišenih slobode** (prিতворених i osuđenih lica) na suđenja u tužilaštva, sudove, policiju, bolnice, u privatne zdravstvene ustanove, na sahrane, kućne posjete i na druga propisna odredišta.

Zbog nepoštovanja pravila ponašanja propisanih Pravilnikom o kućnom redu u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija i Pravilnika o bližem načinu izvršavanja pritvora, pokrenuto je **724 disciplinska postupaka** protiv lica lišenih slobode i to: **354** protiv pritvorenih lica, a **370** osuđenih lica.

Izrečeno je 632 disciplinske mjere od čega 328 pritvorenim i 304 osuđenim licima. Disciplinske odgovornosti oslobođeno je 6 lica osuđenih lica, 27 postupka je obustavljeno iz razloga što je 14 zatvorenika otpušteno sa izdržavanja kazne zatvora, i za 13 pritvorenika je rješenjem suda ukinut pritvor, pa se postupak nije mogao do kraja sprovesti, i 59 postupka je bilo u toku.

Sredstva prinude od strane službenika obezbjeđenja upotrijebljena su u 9 slučajeva prema 9 lica lišenih slobode 3 slučajeva prema 3 pritvorena lica i 6 slučajeva prema 6 osuđenih lica (primjena fizičke snage, upotreba ručnog spreja sa nadražujućim sredstvom sredstava za vezivanje). Sredstva prinude upotrebljavana su uglavnom zbog pružanja aktivnog ili pasivnog otpora, nepostupanja po usmenoj ili drugoj naredbi, sprječavanja napada na službeno lice, nasilničkog ponašanja.

U UIKS-u je u izvještajnoj godini je registrovano **52 pojedinačna slučajeva štrajka glađu** lica lišenih slobode. U Zatvoru za duge kazne 29 zatvorenika je štrajkovala glađu, (27 iz ličnih razloga i 2 zbog nezadovoljstva radom zdravstvene službe) u Istražnom zatvoru Podgorica 17 pritvorenih lica su štrajkovala glađu (3 zbog nezadovoljstva radom zdravstvene službe, 12 zbog nezadovoljstva radom suda, 2 zbog nezadovoljstva uslovima boravka), u Zatvoru za kratke 2 zatvorenika su štrajkovala glađu (1 nepravilno sankcionisan, 1 zbog neodobravanja pogodnosti) dok je u Zatvoru Bijelo Polje 4 pritvorenika štrajkovala glađu (2 zbog nezadovoljstva radom suda i tužilaštva, 1 zbog podnošenja disciplinske prijave i 1 zbog nezadovoljstva radom zdravstvene službe), a nijedan slučaj štrajka glađu zatvorenika nije registrovan u Zatvoru Bijelo Polje.

Tokom trajanja štrajka zdravstveno stanje lica lišenih slobode je redovno praćeno od strane zatvorskih ljekara shodno Uputstvu o zdravstvenoj zaštiti zatvorenika (osuđenih i pritvorenih lica), te drugim propisima koji bliže regulišu prava i obaveze ovih lica i postupanje nadležnih službi u slučaju štrajka.

U 2024.godini, u cilju unaprjeđenja tehničke bezbjednosti, kroz postupak javnih nabavki izvršena je nabavka bezbjednosne opreme službenika obezbjeđenja (digitalne ručne radio veze, ručni metal detektori i detektori signala mobilnih uređaja). Takođe je izvršena nabavka 2 vozila za posebne namjene tzv.marica za potrebe sprovođenja lica lišenih slobode.

Unaprijeđen je sistem video nadzora nabavkom 93 IP kamere za video nadzor (unutrašnje/spoljne upotrebe) i 93 licence i na taj način je savremenim digitalnim kamerama u potpunosti integrisan sistem video nadzora u Zatvoru za duge kazne u paviljonima A, B, C, D i Disciplinskom odjeljenju. U odnosu na spoljni video nadzor ugrađeno je 11 novih kamera, koje su dizajnirane da uhvate tipično usku traku duž ograde (sterilna zona) i isporučuje ukupnu rezoluciju od 125 px/m za integrisanu AI video analitiku. Ovaj model je izuzetno snažna i napredna kamera koja omogućava visokokvalitetne panoramske snimke i efikasno pokrivanje velikih područja, što je čini odličnim izborom za složene sisteme sigurnosti i nadzora.

VIII 3. Saradnja sa kancelarijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda

Kao i prethodnih godina, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija je i u 2024.godini ostvarivala uspješnu saradnju sa Institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, kao i Nacionalnim preventivnim mehanizmom za sprječavanje torture (NPM).

U izvještajnoj godini sva lica lišena slobode koja su smatrala da im je na bilo koji način uskraćeno neko od osnovnih ljudskih prava, podnosila su pritužbi instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, preko sandučića za pritužbe koje postoje u svim organizacionim jedinicama Uprave, a Zaštitnik je i po sopstvenoj inicijativi formirao predmete shodno Zakonu o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda.

Tokom 2024.godine, Upravi za izvršenje krivičnih sankcija od strane Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda dostavljene su na postupanje i izjašnjenje **34 pritužbe lica lišenih slobode od čega: 1 anonimna, 28 pojedinačnih i 6 kolektivnih pritužbi**. Navedeni broj kolektivnih pritužbi je podnijet od strane 30 lica, što sve zajedno ukupan broj podnosilaca pritužbi iznosi 59. Struktura pritužbi prati trend iz prethodnih izvještajnih godina (pritužbe na zdravstvenu zaštitu, materijalne uslove, tretmansi status zatvorenika, rad službenika obezbjeđenja i dr.).

Uprava UIKS-a je sve činjenice i okolnosti po pritužbama pažljivo ispitala i utvrđivala i o tome uredno izvještavala Zaštitnika o postupanju po istima, ali i preduzimala sve neophodne zakonske mjere i radnje u otklanjanju istih i dostavljala potrebna obavještenja i dokumentaciju nadležnim državnim institucijama.

Tokom 2024.godine od strane stručnog tima Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture (NPM) izvršen je obilazak Istražnog zatvora Podgorica i Odjeljenja za žene. Na osnovu izvršenih obilazaka dostavljeni su izvještaji o zapažanjima sa odgovarajućim preporukama NPM. Povodom preporuka NPM, Uprava za izvršenje krivičnih sankcija će, kao i prethodnih godina, insistirati na poštovanju preporuka NPM, i dostavljati izjašnjenje na iste.

VIII 4. Saradnja sa medijima i nevladinim organizacijama

Uprava za izvršenje krivičnih sankcija ostvaruje saradnju sa svim crnogorskim medijima. Otvorenost Uprave za saradnje sa medijima potvrđuje činjenica da je javnost informisana o događajima u Upravi, statističkim podacima, uslovima boravka lica lišenih slobode, aktivnostima koje preduzimaju zaposleni u cilju očuvanja stabilne bezbjednosti, kao i postizanju što kvalitetnije resocijalizacije i reintegracija zatvorenika, kroz razne oblike tretmana.

U 2024.godini u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija, u saradnji sa nevladinim sektorom, realizovano je niz aktivnosti, koje su uticale na kvalitetniji tretman zatvorenika.

Povodom zaključenog Memoranduma o razumijevanju između Uprave za izvršenje krivičnih sankcija i njemačke nevladine organizacije "Help-Hilfe zur Selbsthilfe" dana 03.10.2023.godine u izvještajnoj godini nastavljena je realizacije projektnih aktivnosti u okviru kojih je uspješno izvršena stručna obuka 13 zatvorenika od čega 9 polaznika za poslove stolara i 4 polaznika za poslove zavarivača. Takođe u okviru saradnje sa NVO Juventas realizovane su obuke za 15 zatvorenika, od čega 12 zatvorenika za pomoćnog radnika kuhinji i 3 zatvorenika za pomoćnog molera. Nakon uspješno završene obuke zatvorenicima su uručeni sertifikati.

IX PRIJEDLOG MJERA ZA UNAPREĐENJE STANJA

- **Jačanje segmenta bezbjednosti**
- **Infrastrukturno unapređenje**
- **Unapređenje, nabavka i servisiranje opreme UIKS-a**
- **Kadrovsko unapređenje**
- **Unapređenje tretmana i reintegracije zatvorenika**
- **Jačanje sistema zdravstvene zaštite lica lišenih slobode**
- **Radno okupaciona terapije većeg broja pritvorenih lica**
- **Veća dostupnost proizvoda u okviru radioničke i poljoprivredne proizvodnje koji su rezultat okupaciono radne terapije zatvorenika**

DIREKTOR

Darko Vukčević